

TYÖASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/1998 vp

Hallituksen esitys palkkaturvalaiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 3 päivänä syyskuuta 1998 lähettänyt työasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen palkkaturvalaiksi (HE 104/1998 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Raili Hartikka, työministeriö
- lainsäädäntöneuvos Asko Välimaa, oikeusministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Sirpa Kaittola, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- lakimies Matti Arola, Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus

- lakimies Ulla-Kaisa Nieminen, Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus
- lakimies Pentti Itkonen, Akava
- varatuomari Mikko Vartiainen, Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto HRHL ry
- asiamies Riitta Wörn, Palvelutyönantajat
- lakimies Arjo Suonperä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
- lainopillinen asiamies Risto Tuominen, Suomen Yrittäjät
- varatuomari Mikko Nyyssölä, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
- lakimies Jorma Skippari, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK. .

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi palkkaturvalaki, joka korvaisi nykyisen palkkaturvalain. Uuden lain tarkoituksena on palkkaturvaa koskevan säännösten rakenteellinen selkeyttäminen ja kielellinen tarkistaminen. Useimmat voimassa olevat palkkaturvalain säännökset sisältyvät lakiehdotukseen asiasisällöltään pääosin muuttumattomina. Tärkeimmät sisällölliset muutokset koskisivat valtion asianosaisasemaa palkkaturvalain mukaisessa oikeudenkäynnissä, palkkaturvan väärinkäytösten estämistä ja palkkaturvasaatavan vanhentumista.

Oikeudenkäyntiin, joka johtuu siitä, että työnantaja on palkkaturvamenettelyssä kiistänyt työntekijän oikeuden palkkaturvana haettuun saatavaan eikä saatavan perustetta ja määrää ole saatu selvitettyä, valtiota ei enää tarvitsisi haastaa vastaajaksi. Valtiolla olisi kuitenkin varattava tilaisuus osallistua oikeudenkäyntiin vastajana, jos se katsoo etunsa sitä vaativan.

Väärinkäytösten estämiseksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan palkkaturvaviranomaisella olisi oikeus perustellusta syystä evätä palkkaturva tai harkita maksettavan palkkaturvan määrä, jos palkkaturvana haettu saatava on ilmeisessä epäsuhteessa siihen, mitä tehtyyn työhön ja muihin olosuhteisiin nähden

voidaan pitää kohtuullisena. Palkkaturvaviranomaisen tietojensaantioikeutta muilta viranomaisilta ehdotetaan laajennettavaksi, jotta entistä tehokkaammin pystyttäisiin selvittämään palkkaturvana haetut saatavat sekä estämään palkkaturvan väärinkäytökset.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi palkkaturvasaattavan vanhentumista koskeva erityissäännös.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivästä tammikuuta 1999.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alioikeudessa tapahtuvaa muutoksenhakumenettelyä. Nykyisin valtio on haastettava oikeudenkäyntimenettelyyn vastaajaksi, kun saatavaa ei ole saatu selvitettyksi tai työnantaja on kiistänyt saatavan. Ehdotuksen mukaan kanne nostetaan edelleen työnantajaa vastaan, mutta valtiota ei enää haasteta vastaajaksi. Haastehakemus ja muut oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat annetaan tiedoksi valtiolle, joka voi etunsa vaatiessa ilmoittautua vastaajaksi oikeudenkäyntiin.

Ehdotettu muutos merkitsee sitä, että palkkaturvanhakija ei enää voi aina saada oikeudenkäyntikulujaan valtiolta, jos jutun hävinnyt työnantaja osoittautuu maksukyvyttömäksi. Esityksen perusteluiden mukaan palkkaturvajärjestelmää tulisi tämän vuoksi kehittää niin, että saatavien peruste ja määrä pystyttäisiin selvittämään palkkaturvamenettelyssä ilman oikeudenkäyntiä. Valiokunta pitää tärkeänä sitä, että uudistuksen vaikutuksia seurataan tarkoin kiinnittäen erityistä huomiota palkkaturvajärjestelmän tehokkuuteen saatavien selvittämisessä ja kantajien maksettavaksi jääviin oikeudenkäyntikuluihin. Mikäli järjestelmä ei toimi tarkoituksen- ja oikeudenmukaisesti, on palkkaturvamenettelyä arvioitava uudelleen.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Palkkaturvalaki

2 § Lain soveltamisala. Pykälän 3 momentissa säädetään, ettei ulkomailla tehty työ oikeuta

palkkaturvaan, jos työntekijän työ kuuluu työntekomaan tai jonkin muun maan palkkaturvajärjestelmän tai vastaavan etuuden piiriin. Säännöksen ehdoton sanamuoto merkitsee sitä, että työntekijä jää kokonaan palkkaturvajärjestelmän ulkopuolelle silloinkin, kun toisen maan palkkaturvajärjestelmä on hyvin puutteellinen.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämä ei ole hallituksen esityksen tarkoitus. Valiokunta ehdottaa, että momenttia muutetaan siten, että pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu työ ei oikeuta palkkaturvaan siltä osin kuin työntekijä on oikeutettu vastaavaan etuuteen toisesta valtiosta. Tällöin palkkasaatava voidaan maksaa suomalaisesta palkkaturvasta myös silloin, kun osa saatavasta on saatu toisen valtion palkkaturvasta tai muusta vastaavasta järjestelmästä.

20 § Erityinen vanhentumisaika. Pykälän 1 momentissa säädetään määräajasta, jonka kuluessa palkkaturva on perittävä takaisin valtiolle. Pykälän 2 momentti sisältää poikkeuksen 1 momentin mukaisesta vanhentumisajasta mm. silloin, kun saatavaa haetaan yrityksen saneerauksesta annetun lain tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukaisen maksuohjelman perusteella kertyvistä varoista.

Valiokunta ehdottaa, että 2 momenttia muutetaan siten, että siinä viitataan niihin yrityksen saneerauksesta annetun lain ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain pykäliin, joissa säädetään erityisen vanhentumisaajan suhteesta saneerausmenettelyyn ja velkajärjestelyyn.

2. Laki konkurssisäännön 31 §:n muuttamisesta (Uusi)

31 §. Konkurssisäännön 31 §:ssä viitataan nykyisen, kumottavaksi ehdotetun palkkaturvalain 3 a §:ään. Valiokunta ehdottaa konkurssisäännön 31 §:n muuttamista siten, että siinä viitataan nykyisen lain 3 a §:ää vastaavaan uuteen palkkaturvalain 13 §:ään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työasiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus (1.) hyväksytään muutettuna ja

että hyväksytään uusi 2. lakiehdotus seuraavasti:

1.

Palkkaturvalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §
(Kuten HE)

2 §

Lain soveltamisala

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu ulkomailla tehty työ ei oikeuta palkkaturvaan *siltä osin kuin työntekijä on oikeutettu vastaavaan etuuteen toisesta valtiosta* .

3 §
(Kuten HE)

2 luku

Palkkaturvan saamisen edellytykset

4—9 §
(Kuten HE)

3 luku

Palkkaturvan hakeminen ja hakemuksen käsittely

10—13 §
(Kuten HE)

4 luku

Palkkaturvapäätös ja palkkaturvan maksaminen

14 ja 15 §
(Kuten HE)

5 luku

Takaisinmaksuvelvollisuus

16—19 §
(Kuten HE)

20 §

Erityinen vanhentumisaika

(1 mom. kuten HE)

Aikaraja ei estä maksun saamista ulosmita-
tuista, konkurssiin luovutetuista tai muun julki-
sen haasteen kohteena olevista varoista, jos saa-

tavan perimiseksi on suoritettu ulosmittaus tai saatava on valvottu konkurssissa taikka muun julkisen haasteen perusteella edellä mainitun määrääjän kuluessa. *Erityisen vanhentumisajan suhteesta saneerausmenettelyyn ja velkajärjestelyyn säädetään* yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 99 ja 99 a §:ssä sekä yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 79 ja 79 a §:ssä .

6 luku

Muutoksenhaku

21—27 §
(Kuten HE)

7 luku

Erinäiset säännökset

28—32 §
(Kuten HE)

8 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

33 ja 34 §
(Kuten HE)

2.

Laki

konkurssisäännön 31 §:n muuttamisesta

*Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun konkurssisäännön (31/1868) 31 §, sellaisena kuin se on laissa 1027/1993, seuraavasti:*

31 §
Työsuhteesta johtuva saatava, jonka pesänhoitaja on merkinnyt palkkaturvalain (/) 13 §:ssä tai merimiesten palkkaturvalain

(927/1979) 3 a §:ssä tarkoitettuun luetteloon, on katsottava valvotuksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 199 .

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Reijo Lindroos /sd
vpj. Armas Komi /kesk
jäs. Tuula Haatainen /sd
Anne Huotari /vas

Matti Huutola /vas
Hannu Kemppainen /kesk (osittain)
Anne Knaapi /kok
Sirkka Lekman /kok

TyVM 6/1998 vp — HE 104/1998 vp

Pirkko Peltomo /sd
Heikki Rinne /sd
Outi Siimes /kok
Raimo Tiilikainen /r

Maija-Liisa Veteläinen /kesk
Marja-Leena Viljamaa /sd
vjäs. Johannes Koskinen /sd
Tauno Pehkonen /skl.